

idéen om oprettelse af en efterskole på Haandværkerhøjskolen i Haslev

Ideen om en efterskole

Den historiske og smukke bygning ligger i "Skoleparken" mellem Gymnasiet og Emmaus. Bygningen er tegnet af bygmester N.C. Christensen, som var Haandværkerhøjskolens første forstander.

Tænk, at den kunne risikere at blive ombygget til boliger, når der i stedet kan være en efterskole for unge. En efterskole for "kloge hænder" og "praktiske hjerner". En efterskole, som kan tage næring fra det virksomme skoleliv, der har fundet sted gennem snart 100 år.

Fra starten i 1922 og indtil 1999 var Haandværkerhøjskolen en selvstændig skole med egen bestyrelse og ledelse. Men som led i den generelle centralisering, indgik Haandværkerhøjskolen på dette tidspunkt i en fusion med de tekniske skoler i Næstved og Køge under navnet EUC-Sjælland. I årenes løb er - desværre - den ene uddannelse efter den anden flyttet til Næstved og Køge, så skolen gradvist er blevet tømt for sine oprindelige uddannelser. I dag er skolebygningen næsten tom. I 2018 meddelte EUC-Sjælland, at man ønsker at afhænde grund og bygninger til en investor. Man anmoder derfor kommunen om at ændre i kommuneplanen, og udarbejde en lokalplan, så der kan etableres boliger i hovedbygningen og i Skoleparken.

Det er her idéen om en efterskole tager sin begyndelse. Med protester, underskriftsindsamling og møder med politikere, udvalg og borgmester. Men så, lige efter nytår i 2019 får initiativgruppen svar fra borgmesteren, at "Jeg ser meget frem til at følge initiativgruppens bestræbelser for etablering af en efterskole i den kommende tid".

I en tid, hvor der er stigende opmærksomhed på, at alt for få unge får en faglig uddannelse, er der mere end nogensinde behov for anerkendelse af praktisk faglighed.

Denne anerkendelse af praktisk faglighed kan en efterskole, på netop dette sted, og i netop disse lokaler, være med til at fortælle de unge, deres forældre og vejledere. Tænk om unge på efterskolen kan få forståelse for, at håndens og åndens arbejde ikke er modsætninger, men hinandens forudsætninger. Tænk om håndens arbejde kunne blive anerkendt i lige så høj grad som det teoretiske og boglige.

Som det står i efterskoleloven, skal undervisningen have en bred almen karakter, mens enkelte fag eller faggrupper kan have en fremtrædende plads - men dog aldrig på bekostning af det almene. Tænk at eleverne - gennem et efterskoleophold - kan opnå færdigheder i, og forståelse for praktisk faglighed. Det kunne fx ske gennem øvelser i køkkenet med en dygtig og engageret kok, hvor der skal fremstilles sund og nærende kost af årstidens råvarer – eller kreeres som et festmåltid til en forældredag. Det kunne også være gennem øvelser i værkstedet sammen med en dygtig håndværkerlærer, hvor materialer kan erkendes og brugen af værktøj kan øves gennem fremstilling af emner, som eleven selv har designet på computer eller skitseret og tegnet i hånden. Eller tænk at styre sin selvbyggede drone i parken, eller følge den selvbyggede robot på værkstedsgulvet.

Efterskolens faggrupper, som vil få en særlig fremtrædende plads, kan være inden for følgende linjer: Bygningshåndværk og boligindretning, Håndværk, design og kreativitet, Mad, mennesker, oplevelser og sundhed, Teknologi og digitalisering

---

Efterskolen vil samarbejde med virksomheder, som er med i en af de to "skolekredse", som skal stå bag oprettelsen af skolen. Virksomhederne skal forpligtes til at tilbyde en uges praktikophold til eleverne. Herigennem kan virksomhederne - i samarbejde med efterskolen - medvirke til "*elevernes hele menneskelige udvikling og modning samt deres almene opdragelse og uddannelse*".

Kunst, kultur, musik og idræt og ungdomsliv hører naturligt med i et efterskoleophold. Præsentation af elevernes færdigheder og resultater – for forældre og bedsteforældre, mestre og virksomheder - er også helt naturligt i forbindelse med et efterskoleophold, og kan medvirke til at motivere eleverne.

Lidt historie

Hovedbygningen er opført i 1922 og blev ibrugtaget d. 5. november samme år, efter en byggeperiode på kun et halvt år. Skolen var en fortsættelse af håndværkerafdelingen på Haslev Højskole – en afdeling som var startet i 1893 under forstander P.C. Davidsens ledelse. Der var så stor en tilgang til højskolens håndværkerafdeling, at tanken om at bygge en selvstændig skole - Haandværkerhøjskolen – blev født i vinteren 1918-19, hvor bestyrelsen besluttede at igangsætte arbejdet med opførelse af en helt ny skole. Bygmester N.C. Christensen, som var lærer på og leder af højskolens håndværkerafdeling, sammenkaldte eleverne og sagde "Vil I være med til at rejse en selvstændig håndværkerskole?" og "Vil I være med, så må I også yde et bidrag". Det ville de, og tegnede sig for et samlet beløb på i alt 8.400,- kr.¹ Herefter rejste bygmesteren landet rundt til gamle elever for at få opbakning og tilsagn om økonomisk støtte. Det lykkedes

---

¹ Haandværkerhøjskolen i Haslev - en historisk beretning, redigeret af Lasse Simonsen, 1989.

på den måde at skaffe ca. 1/3 af de nødvendige økonomiske midler til at få rejst skolen. Resten skulle komme fra staten og ved optagelse af lån.

Allerede første vinter 1922-23 havde skolen 189 elever, som alle boede på 4-mandsværelser i de to øverste etager. Elevtallet voksede fortsat, og skolen rummede i 1928 ikke mindre end 256 elever, hvoraf en del var henvist til at bo uden for skolen. I 1931 opførtes derfor en elevfløj, der blev kaldt "Hundehuset", med 50 3-mandsværelser og 6 lærerværelser til ugifte lærere. Eleverne den gang kom fra hele landet og havde alle en håndværksuddannelse eller var stadig i lære. De kom på skolen for at dygtiggøre sig og videreudanne sig inden for deres fag. To senere meget kendte elever var Poul Due Jensen (stifteren af Grundfos) og Gotfred Kirk Kristiansen (som optog patent på Lego-klodsen). Mange elever har gennem tiden gennemført bygningskonstruktøruddannelsen som en overbygning på deres faglige uddannelse. Fra 1934 til 2013 er der uddannet langt over 1.000 bygningskonstruktører på skolen. I 2013 blev uddannelsen flyttet til Næstved med over 300 studerende på "Byggeteknisk Højskole" som afdelingen hed i nyere tid.

Skolen er gennem årene blevet udbygget med en række værkstedslokaler til tømrere, murere, stenhuggere, stukkatører, struktører, malere og karrosseribyggere. Skolen har også rummet en kvindelig industriskole med væveafdeling, og i nyere tid en designafdeling. Der er løbende foretaget istandsættelser og ombygninger. Således blev de gamle elevværelser i hovedbygningen i 1993 indrettet til unikke undervisningslokaler under taget. Der er i dag i alt 103 sengepladser på skolen i henholdsvis "Hundehuset" og "Kursushotellet". Nogle af værelserne er i dag udlejet.

Hvordan tænkes efterskolen oprettet

Som med Haandværkerhøjskolen er opbakning vigtig – ja livsnødvendig. Etablering af to skolekredse, en med virksomheder og en anden med enkeltpersoner og organisationer skal danne grundlaget for skolen. Hver virksomhed og enkeltperson skal tegne sig for et beløb – ligesom for 100 år siden. Ud af de to skolekredse vælges en bestyrelse, som skal stå for selve oprettelsen af skolen og ansættelse af forstander.

Ud over indtegnede beløb fra virksomheder og enkeltpersoner i skolekredsene, skal der arbejdes med budget og fremskaffelse af kapital til at sikre skolens økonomiske grundlag. Det er selvsagt en altafgørende forudsætning.

Arbejdet med detaljeret beskrivelse af efterskolens værdigrundlag, undervisning, ansøgning til undervisningsministeriet, istandsættelse og ombygning af lokaler, indretning af undervisnings- og opholdslokaler, indretning af særlige faglokaler, samt nødvendig istandsættelse og indretning af elevværelser er nogle af de konkrete opgaver der forestår, så snart det økonomiske grundlag er på plads.

Efterskolens elever

Målsætningen er opstart med det første elevhold på ca. 60 elever i august 2020, og så kan der holdes 100-års jubilæum 2 år senere, med en forhåbentlig fuldt optaget skole med ca. 150 elever. Til den tid vil der være etableret 50 nye elevværelser og måske et væksthuse i parken og flere faglokaler er indrettet.

Efterskolen optager elever på 10. klassetrin, så vidt muligt lige mange drenge og piger.

Hvad skal skolen hedde

Navnet er ikke besluttet, men flere forslag er i spil: Haslev Håndværker-Efterskole? Haslev Erhvervs-Efterskole? Haslev Håndværks-Efterskole? Haslev Design- og Håndværks-Efterskole? Håndværker-Efterskolen i Haslev? Håndværks-Efterskolen i Haslev? Erhvervs-Efterskolen i Haslev?.....

Pædagogisk ide og værdigrundlag

På efterskolen møder eleverne de almene fag og den håndværksmæssige faglige praksis. Håndværkets historie og kultur vil indgå som forståelsesramme for nutidens faglige praksis og fremtidsvisioner for håndens arbejde.

Efterskolens mål er at inspirere og dygtiggøre den enkelte og lede videre til en ungdomsuddannelse, enten en erhvervsuddannelse eller en gymnasial uddannelse. I mødet mellem elever og lærere vil lige respekt for håndens og åndens arbejde altid være en grundlæggende forudsætning.

Efterskolen arbejder med afsæt i Grundtvigs skoletanker som grundlag for en moderne skolekultur og pædagogik, og med rod i en grundtvigsk forståelse af kristendom, historie, kultur og fællesskab. Skolen vil oplyse, vække og engagere og dygtiggøre, så den enkelte gennem læring kan udvikle sin personlighed, med henblik på et positivt og aktivt engagement i livet. Gennem håndens arbejde vil vi lade eleven opleve nye sider af sig selv og fremme evnen til at udtrykke sig alsidigt – ikke blot i ord, men også igennem kloge hænder.

Efterskolen lægger vægt på et gensidigt forpligtende fællesskab, hvor respekt er nøgleordet, og hvor der er "Ordentlighed" i kommunikation og praksis. Et tæt og trygt fællesskab, hvor alle kender alle, og hvor der er blik og omsorg for den enkelte, samtidig med at man yder sit i forhold til fællesskabet.

Haslev den 31. januar 2019

Initiativgruppen for oprettelse af en efterskole på Haandværkerhøjskolen i Haslev, med støtte fra Haandværkerhøjskoleforeningens Fond:

William Markussen (tidligere forstander på Haandværkerhøjskolen), Erling Hugger Jacobsen (tidligere byråds- og regionsrådsmedlem), Jørgen Hansen (tidligere afdelingsleder for bygningskonstruktøruddannelsen i Haslev).

Fil: Ide'en til en efterskole på Haandværkerhøjskolen_version 2_31-01-2019_x